

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

N Á L E Z

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 376/2019-61

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára o prijatej ústavnej sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou Mgr. Evou Braxatorisovou, advokátska kancelária, Trenčianska 17, Bratislava, a maloletej [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, Vazovova 7/A, Bratislava, a advokátkou Mgr. Evou Braxatorisovou, advokátska kancelária, Trenčianska 17, Bratislava, na základe splnomocnenia zákonnou zástupkyňou maloletej [REDACTED] vo veci namietaného porušenia základných práv na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie a prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 7 a práva na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. 13 P 98/2015, ako aj postupom a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 11 CoP 87/2018-646 z 2. apríla 2019 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] a maloletej [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a ich právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. 13 P 98/2015, ako aj postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 11 CoP 87/2018 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava IV prikazuje konať v konaní sp. zn. 13 P 98/2015 bez zbytočných prietáhov.

3. [REDACTED] a maloletej [REDACTED] priznáva finančné zadosťučinenie každej v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré im sú Okresný súd Bratislava IV a Krajský súd v Bratislave povinné vyplatiť spoločne a nerozdielne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDACTED] a maloletej [REDACTED] priznáva úhradu trov právneho zastúpenia spolu v sume 564,10 € (slovom päťstošesťdesiatštyri eur a desať centov), ktorú im sú Okresný súd Bratislava IV a Krajský súd v Bratislave povinné vyplatiť spoločne a nerozdielne na účet advokátky Mgr. Evy Braxatorisovej, advokátska kancelária, Trenčianska 17, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. júla 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED] (matky maloletej), [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou Mgr. Evou Braxatorisovou, advokátska kancelária, Trenčianska 17, Bratislava, a maloletej [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej kolíznym opatrovníkom

Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, Vazovova 7/A, Bratislava, a advokátkou Mgr. Evou Braxatorisovou, advokátska kancelária, Trenčianska 17, Bratislava (ďalej spolu len „sťažovateľky“), vo veci namietaného porušenia základných práv na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie a prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 7 a práva na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej aj „charta“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. 13 P 98/2015 (ďalej aj „napadnuté konanie okresného súdu“), ako aj postupom a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11 CoP 87/2018-646 z 2. apríla 2019 (ďalej aj „napadnuté konanie krajského súdu“ a „napadnutý rozsudok“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 22. apríla 2015 podala matka maloletej návrh na úpravu práv a povinností voči maloletej dcére na okresnom súde potom, ako ohľadom starostlivosti vznikli medzi rodičmi konflikty.

Okresný súd rozsudkom č. k. 13 P 98/2015-512 zo 17. júla 2017 zveril maloletú do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov tak, že v starostlivosti otca bude od nedele v každom kalendárnom týždni od 9.00 h do nasledujúcej stredy v každom kalendárnom týždni do 16.30 h a v starostlivosti matky bude od stredy v každom kalendárnom týždni od 16.30 h do nasledujúcej nedele v každom kalendárnom týždni do 9.00 h. Miestom odovzdania a prevzatia maloletého dieťaťa určil bydlisko toho rodiča, ktorému aktuálne končí výkon striedavej osobnej starostlivosti. Rozhodol, že počas letných prázdnin každý rok bude maloletá v starostlivosti otca od 15. 7. od 20.00 h do 1. 8. do 9.00 h a od 15. 8. od 20.00 h do 31. 8. do 20.00 h a v starostlivosti matky od 1. 7. od 9.00 h do 15. 7. do 20.00 h a od 1. 8. od 9.00 h do 15. 8. do 20.00 h. Oboch rodičov oprávnil maloletú zastupovať a spravovať jej majetok. Výživné rodičom neurčil. Žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

Krajský súd napadnutým rozsudkom rozhodol týmto výrokom:

„Rozsudok súdu prvej inštancie sa v napadnutej časti vo výroku o zverení maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov mení tak, že maloletá ■■■■■ ■■■■■, ■■■■■ sa zveruje do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov tak, že otec bude zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú každý párny týždeň v kalendárnom roku od pondelka od 15.30 hod. do stredy do 16.30 hod. a od piatku párneho kalendárneho týždňa od 18.00 hod. do stredy nepárneho kalendárneho týždňa do 16.30 hod. a matka bude zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú každý párny týždeň v kalendárnom roku od stredy od 16.30 hod. do piatku do 18.00 hod. a každý nepárny kalendárny týždeň od stredy od 16.30 hod. do pondelka párneho kalendárneho týždňa do 15.30 hod.

Vo zvyšku vo výroku o výkone striedavej osobnej starostlivosti rodičov o maloletú Ellu ■■■■■, ■■■■■ počas letných školských prázdnin a určenia miesta odovzdávania a preberania dieťaťa sa rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

Rozsudok súdu prvej inštancie sa v napadnutom výroku o výživnom zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.“

V odôvodnení napadnutého rozsudku krajský súd okrem iného uviedol:

„Odvolací súd sa v prvom rade zaoberal námietkou matky, ktorou namietala porušenie práv účastníka konania. Po preskúmaní spisu dospel odvolací súd k záveru, že námietky matky nie sú dôvodné. ...Odvolací súd neakceptuje námietky matky vo vzťahu k nedodržaniu zachovania lehoty na prípravu na pojednávanie z dôvodu, že matka vedela o termíne pojednávania nariadeného na deň 17.07.2017 už od 28.06.2017, s prechádzajúcou právnou zástupkyňou ukončila zastupovanie ku dňu 30.06.2017, mala teda dostatok času a priestoru, aby v záujme vyriešenia a ukončenia sporu si zabezpečila právne zastupovanie včas. Odvolací súd zároveň prihliadal aj na konanie matky v priebehu celého súdneho konania, keď opakovane menila právnych zástupcov. Takéto konanie matky vyhodnotil ako účelové. Odvolací súd prihliadal aj na predmet a hospodárnosť konania a na záujem maloletého dieťaťa na vyriešení sporu. Napokon z obsahu zápisnice z pojednávania zo dňa 17.07.2017, ani z jeho zvukového záznamu, nevyplýva, že by matka nesúhlasila s pojednávaním a prípadne vzniesla námietky týkajúce sa krátkej lehoty na prípravu na pojednávanie. Rovnako matka nepožiadala ani o odročenie pojednávania.

Na ďalšie odvolacie námietky matky spočívajúce v tom, že súd prvej inštancie na pojednávaní nariadenom viac ako rok po poslednom pojednávaní vypočúval znalkyňu a rozhodol vo veci, odvolací súd neprihliadal. Postup súdu prvej inštancie bol správny, pričom je vecou súdu, či a kedy pristúpi k výsluchu znalkyne a či o tomto postupe bude účastníkov informovať. Pokiaľ matka namieta, že nemala možnosť klásť znalkyni otázky, odvolací súd poukazuje na zápisnicu z pojednávania zo dňa 17.07.2017 a zvukový záznam z pojednávania, z ktorých jednoznačne vyplýva, že matke a jej právnej zástupkyne bolo umožnené klásť znalkyni otázky, pričom súd prvej inštancie sa správne zamerlal na opodstatnenosť položených otázok a potrebu ich pripustenia. Pokiaľ matka namieta, že zápisnica z pojednávania zo dňa 17.07.2017 neobsahuje celý priebeh pojednávania, všetky otázky a vyjadrenia účastníkov, odvolací súd poukazuje na ust. § 99 ods. 1 CSP, podľa ktorého zápisnica o procesnom úkone obsahuje okrem označenia veci, prítomnosti osôb, opis priebehu procesného úkonu s uvedením podstatného obsahu prednesov a výrok rozhodnutia... Rovnako je nedôvodná námietka matky, ktorou vytyka súdu prvej inštancie, že jej neumožnil zaslať, resp. položiť znalkyni otázky pred nariadením znaleckého dokazovania. Je vecou súdu aký postup zvolí pred nariadením znaleckého dokazovania. Odvolací súd poukazuje na to, že matka mala možnosť navrhnúť doplnenie znaleckého posudku, resp. nariadenie kontrolného znaleckého posudku, čo urobila až v odvolacom konaní, s ktorým návrhom sa odvolací súd vysporiadal tak, ako je uvedené nižšie. Rovnako nemožno prihliadať na námietky matky k nedostatočnej odbornosti znalkyne a neprimeranej dĺžke výkonu jej praxe. Tu je potrebné zdôrazniť, že znalkyňa je riadne zapísaná v Zozname znalcov Ministerstva spravodlivosti SR, preto súd prvej inštancie, ani odvolací súd nemá dôvod spochybňovať jej odbornosť, kompetentnosť a prax. Pokiaľ ide o ďalšiu námietku matky o tom, že súd prvej inštancie neoboznámil na poslednom pojednávaní účastníkov s jej písomným vyjadrením, odvolací súd poukazuje na doplnenie dokazovania v odvolacom konaní a tým vytvorený priestor otcovi aj kolíznemu opatrovníkovi na oboznámenie sa s daným podaním matky. Z uvedených dôvodov sa odvolací súd s námietkami matky o porušení jej práv na spravodlivý proces ako účastníka konania nestotožnil.

Odvolací súd vyhodnotil odvolanie matky maloletého dieťaťa ako čiastočne dôvodné. Súd prvej inštancie vykonal v napadnutej časti týkajúcej sa rozhodovania o zverení dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov riadne dokazovanie, vypořiadal sa

s podstatnými dôkazmi a skutočnosťami, ktoré boli v konaní predložené a preukázané, avšak odvolací súd dospel k záveru o potrebe zmeny rozhodnutia v napadnutom výroku o zverení maloletého dieťaťa a potrebe zrušenia rozsudku vo výroku o výživnom pre jeho nepreskúmateľnosť.

V prvom rade je potrebné uviesť, že v konaniach starostlivosti súdu o maloleté dieťa je potrebné primárne prihliadať na najvyšší záujem dieťaťa a jeho ochranu. Odvolací súd po vyhodnotení všetkých skutočností prejednávaneho prípadu a vykonaní a doplnení dokazovania, dospel k záveru, že je dôvodná zmena rozhodnutia súdu prvej inštancie vo výroku o striedavej osobnej starostlivosti rodičov o maloletú počas bežného roka. Odvolací súd, vzhľadom na vyslovené pochybnosti matky k nevhodnosti režimu striedavej osobnej starostlivosti rodičov o maloletú a k námietkam o nedostatočnej starostlivosti otca o maloletú, pristúpil k zisťovaniu názoru maloletej prostredníctvom kolízneho opatrovníka. V prvom rade je potrebné konštatovať, že maloletá je vo veku, kedy dokáže vyjadriť svoj názor, dokáže prejavíť a vysloviť svoje želanie a predstavy. Rovnako je treba konštatovať, že maloletá už má skúsenosť so striedavou starostlivosťou rodičov o ňu v režime krátkeho striedania v priebehu pracovného týždňa a na základe tejto skúsenosti a ďalších okolností sa vyjadrila, že má rovnako rada matku a otca, v domácnosti každého z rodičov sa cíti dobre, nerobí jej problémy meniť domáce prostredia, pričom sama vyslovila pranie a nastavila spolu s kolíznou opatrovníčkou model striedania starostlivosti o ňu tak, že každý párnny týždeň od pondelka od 15.30 hod. do stredy do 16.30 hod. bude v starostlivosti otca, každý párnny týždeň od stredy od 16.30 hod. do piatka do 18.00 hod. bude v starostlivosti matky, každý párnny týždeň od piatka od 18.00 hod. do nasledujúcej stredy v nepárnom týždni do 16.30 hod. v starostlivosti otca a každý nepárnny týždeň od stredy od 16.30 hod. do nasledujúceho pondelka bude v starostlivosti matky. Z vyjadrenia maloletej je nesporné, že k obom má vytvorený blízky vzťah, s každým z nich trávi čas a robí si spoločný program, jej citová väzba ku každému z nich je významná a nie je vhodné ju narúšať. Striedavá starostlivosť o maloletú sa realizovala od rozhodnutia súdu prvej inštancie zo dňa 10.11.2016, ktorý nariadil neodkladné opatrenie a uložil matke odovzdať maloletú do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov. Odvolací súd poukazuje na vykonané dokazovanie, z ktorého nepochybne vyplýva, že obaja rodičia majú vytvorené vhodné podmienky pre zdravý psychický a fyzický vývin maloletej. Skutočnosť, že komunikácia

medzi nimi neprebíha na prijateľnej, resp. žiadnej úrovni, nemôže byť v danom prípade dôvodom pre zmenu rozhodnutia zverením maloletej do osobnej starostlivosti matky. Odvolací súd prihliadal na záujem maloletej a jej výslovné pranie zostať v starostlivosti oboch rodičov. Na námietky matky o neschopnosti otca zabezpečiť starostlivosť o maloletú a zmene pomerov v domácnosti otca narodením jeho ďalšieho dieťaťa, neprihliadal z dôvodu, že v konaní neboli tieto tvrdenia matky preukázané. Je nesporné, že maloletá sa cíti dobre u svojho otca, v rodine otca má zázemie a vytvorené podmienky a pokiaľ sa sama dožaduje byť striedavo v starostlivosti oboch rodičov, pričom tento režim má vyskúšaný, je potrebné uvedené zohľadniť... Rovnako tak je zrejmé, že pokiaľ sa dieťa cíti dobre u rodiča, nie je dôvod predpokladať, že k partnerke otca nemá vytvorený vzťah. K námietkam matky týkajúcich sa zhoršenia prospechu maloletej v škole, odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že maloletá sama uviedla, že v škole nemá problémy, na polročnom vysvedčení mala dve dvojky a samé jednotky. Pokiaľ aktuálne vznikol problém súvisiaci s plnením si školských povinností, odvolací súd dáva do pozornosti, že maloletá potrebuje pomoc oboch rodičov a najmä vytvoriť jej pokojné prostredie bez negatívnych emócií... Odvolací súd dáva do pozornosti oboch rodičov vyjadrenie maloletej so želaním, aby rodičia spolu komunikovali. Správne súd prvej inštancie rozhodol o zverení maloletej do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, keď vyhodnotil pozitívny citový vzťah maloletej k rodičom, nastavenie rodiny a už prebiehajúcu striedavú starostlivosť. Pokiaľ ide o námietky matky k znaleckému posudku, odvolací súd poznamenáva, že rozhodnutie o zverení maloletej do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov jednoznačne vychádza zo stavu v rodine, či už v čase rozhodovania súdom prvej inštancie alebo odvolacím súdom. Prioritnou skutočnosťou je zohľadnenie názoru, postoja a prania maloletej a jej vzťahu k rodičom. Odvolací súd zdôrazňuje, že obaja rodičia majú predpoklady na zabezpečenie starostlivosti o maloletú a v danom prípade sú splnené podmienky v súlade s ust. § 24 ods. 2 Zákona o rodine. Pokiaľ matka nesúhlasí s hodnotením jej osoby znalkyňou a v odvolacom konaní doložila do spisu posudok hodnotiaci jej osobu, odvolací súd udáva, že nespochybňuje, že matka je starostlivou a dobrou matkou, ale musí rešpektovať aj právo dieťaťa na druhého rodiča. K predloženým písomným vyjadreniam tretích osôb (dcéry matky, jej bývalého manžela a ďalších osôb) odvolací súd udáva, že vnímanie osoby matky vo vzťahu k priateľom a ďalším členom

rodiny je nepochybne odlišné ako jej vzťah k otcovi maloletej. V danom prípade však je v rodine nastavený fungujúci model zabezpečenia starostlivosti o maloletú od novembra 2016, ktorý dieťaťu vyhovuje, sleduje jeho najlepši záujem, čo nesporne je v prospech jej zdravého psychického a fyzického vývinu, pričom matka nepreukázala významné dôvody, ktoré by zakladali dôvod pre zverenie maloletej do jej starostlivosti. Po komplexnom posúdení všetkých dôkazov vykonaných v konaní, odvolací súd s prihliadnutím na rodinnú situáciu, názor maloletej a vzťahové väzby medzi rodičmi a dieťaťom, dospel k záveru o potrebe zmeniť výrok napadnutého rozsudku a výkon striedavej starostlivosti rodičov o maloleté deti upraviť v rozsahu uvedenom vo výroku tohto rozsudku. ... Odvolací súd neprihliadol na námietky matky o nedostatočne vykonanom dokazovaní dospejúc k záveru, že v konaní vo vzťahu k výroku rozsudku o zverení maloletej do striedavej starostlivosti rodičov bolo vykonané potrebné dokazovanie, ktoré bolo podkladom pre rozhodnutie vo veci. Odvolací súd nevyhovel návrhu matky na doplnenie dokazovania nariadením nového znaleckého dokazovania za účelom posúdenia členov rodiny otca a výsluchom manželky otca z dôvodu, že takéto dokazovanie by zbytočne predlžovalo konanie, bolo by nevhodné, pričom v danom prípade je nevyhnutné zohľadniť názor dieťaťa vo veku 11 rokov, jej pozitívnu skúsenosť so striedavou starostlivosťou a podmienky na strane oboch rodičov.

Odvolací súd vzhľadom na námietky matky uvedené v odvolaní voči napadnutému rozsudku, doplnil dokazovanie týkajúce sa zverenia maloletej do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov a po komplexnom vyhodnotení všetkých dôkazov vykonaných v konaní zmenil výrok 1 napadnutého rozsudku podľa § 388 CSP.

Vzhľadom na odvolanie matky smerujúce voči celému výroku rozsudku súdu prvej inštancie týkajúceho sa zverenia maloletej do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, odvolací súd posúdil i výrok napadnutého rozsudku v časti určenia výkonu striedavej osobnej starostlivosti o maloletú aj počas letných školských prázdnin a určenia miesta odovzdávania a preberania dieťaťa a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je v tejto časti správne zohľadňujúce názor dieťaťa a aktuálne nastavenie v rodine.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v časti zverenia maloletej do starostlivosti rodičov počas letných prázdnin a určenia odovzdávania a preberania dieťaťa, ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdil.

Pokiaľ ide o odvolaním napadnutý výrok rozsudku, ktorým súd prvej inštancie rozhodol tak, že výživné na maloletú neurčil, odvolací súd konštatuje, že povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil... Odvolací súd po oboznámení sa so spisovým materiálom dospel k záveru, že súd prvej inštancie posudzujúc návrh matky zo dňa 22.04.2015 na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej s návrhom na určenie zameškaného výživného na maloletú za obdobie od 01.11.2014 do rozhodnutia súdu, opomenul rozhodnúť o tejto časti návrhu a svoje rozhodnutie v tejto časti neodôvodnil, čím sa stalo nepreskúmateľným. Z obsahu súdneho rozhodnutia vôbec nevyplýva, či a ako sa súd prvej inštancie vysporiadal s návrhom matky na určenie výživného uplatňovaného od 01.11.2014, keď režim striedavej osobnej starostlivosti rodičov o maloletú sa začal realizovať od novembra 2016 na základe rozhodnutia súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia. Rovnako z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, ktorým súd prvej inštancie neurčil výživné rodičom počas výkonu striedavej osobnej starostlivosti o maloletú, nie je zrejmé, ako sa súd prvej inštancie vyporiadal s majetkovými pomermi otca (vlastníctvom nehnuteľností) a jeho príjmami, keď zárobok otca mal predložený len do januára 2016 bez ďalšej aktualizácie, teda v tomto smere dokazovanie nevykonal úplne. Uvedené malo za následok nesprávny právny záver súdu prvej inštancie, s ktorým sa odvolací súd nemohol stotožniť a rozhodnutie súdu prvej inštancie ani potvrdiť, ani zmeniť.

Odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku o výživnom zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie podľa ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b/ CSP, vzhľadom jeho nepreskúmateľnosť v tejto časti.“

3. Sťažovateľky v úvode svojej sťažnosti uviedli, že v rámci rozhodovania o úprave starostlivosti o maloletú okresný súd vykazuje podstatnú dobu nečinnosti po odovzdaní znaleckého posudku do nariadenia pojednávania, na ktorom vypočúval znalkyňu a rozhodol vo veci samej, keď tak urobil s takým podstatným odstupom, že posudok už ani nemohol slúžiť ako skutočný podklad pre rozhodnutie a súčasne, pokiaľ ide o úpravu vyživovacej

povinnosti, o tej nerozhodol ani po viac ako 4 rokoch. Postup súdov oboch stupňov považujú sťažovateľky z ústavnoprávneho hľadiska za neudržateľný, keďže vykazuje známky priesťahov a súčasne viedol k vydaniu rozhodnutí, ktoré sú podľa ich presvedčenia nezlučiteľné s princípmi spravodlivého súdneho procesu tým, že sa opierajú o nezákonne obstarané a vykonané dôkazy, a z dôvodu, že neobsahujú riadne odôvodnenie. V danom prípade podľa sťažovateľiek o skutkovo ani právne náročný spor nejde, ide však o spor týkajúci sa starostlivosti o maloleté dieťa, teda prioritné konanie, ktorých rýchlosť konania je zvlášť dôležitá vzhľadom na potrebu stability života a usporiadania vzťahov v rodine. Sťažovateľky tak namietajú porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote čl. 6 ods. 1 dohovoru.

3.1 Ďalej sťažovateľky namietajú, že v odôvodnení rozsudku námietky matky maloletej k znaleckému posudku nie sú vôbec uvedené a opomenuté sú aj všetky ďalšie dôkazy a tvrdenia matky maloletej (o násilnom správaní otca maloletej, komunikácii, nedostatočnej zdravotnej starostlivosti...). Takýto postup však podľa mienky sťažovateľiek nezodpovedá princípom dokazovania ani kritériám pre ústavne komfortné odôvodnenie rozhodnutí. Napadnutý rozsudok podľa tvrdenia sťažovateľiek vôbec nereaguje na to, čo v rámci konania strany prezentovali, ale len konštatuje, čo uviedla znalkyňa a jej závery sú prevzaté ako fakty, bez akéhokoľvek vyhodnotenia tohto dôkazného prostriedku podľa zásad voľného hodnotenia dôkazov.

3.2 V odvolacom konaní uvedené nedostatky rozhodnutia súdu prvého stupňa neboli podľa mienky sťažovateľiek odstránené napriek tomu, že vo veci krajský súd nariadil 2 pojednávania a rozsudok súdu prvého stupňa sčasti zmenil. Navyše, podľa názoru sťažovateľiek založil ďalšie vady konania, ktoré mali za následok porušenie práva na spravodlivý proces.

3.3 V odvolacom konaní matka maloletej podľa svojich slov predložila podrobnú analýzu znaleckého posudku a dôkazy, ktoré spochybňujú závery znalkyne a jej kompetencie. Podľa sťažovateľiek odvolacie námietky odvolací súd riadne nevyhodnotil a len selektívne spomenul čestné vyhlásenia rôznych osôb – detí, bývalého manžela a iné,

kde uviedol, že nereferujú o vzťahu s otcom maloletej a že súd nespochybňuje skutočnosť, že sťažovateľka je dobrou matkou. Znalkyňa podľa interpretácie sťažovateľiek uvádzala, že sťažovateľka klame a zavádza, že ide o jej osobnostnú črtu, ktorú zdôrazňovala pri reakcii na námietky voči jej vyúčtovaniu znalečného aj ako jedinú obranu, pri výsluchu, keď mala zdôvodniť, o čo opiera svoje zistenia. Tvrdila, že matka je agresívna a realizuje na maloletej psychický nátlak, to ako, odmietla špecifikovať, rovnako, ako k tomu dospela. Podľa slov sťažovateľiek však z priamej skúsenosti osôb, ktoré zdieľali s otcom maloletej spoločnú domácnosť, vyplynulo, že to bol otec, ktorý sa správal aj v minulosti agresívne, nátlakovo, a teda priamo aj nepriamo potvrdili dôkazy matky maloletej, ktoré boli produkované ešte pred súdom prvého stupňa o násilnom správaní otca maloletej, doložené navyše vyjadreniami tretích, náhodných svedkov týchto incidentov. Tieto dôkazy súd prvého stupňa ani odvolací súd podľa názoru sťažovateľiek žiadnym spôsobom nevyhodnotil ani nezmienu.

3.4 Krajský súd sa podľa sťažovateľiek vyjadril k znaleckému posudku len tak, že postup dokazovania je vecou súdu, a na jednej strane uvádza, že matka maloletej mala žiadať o jeho doplnenie, resp. kontrolný posudok, avšak súčasne konštatuje, že návrh na kontrolný posudok zamietol ako nadbytočný. Zostáva tak podľa názoru sťažovateľiek nejasné, či námietkami matky maloletej sa súd prvého stupňa nemusel podľa odvolacieho súdu zaoberať z dôvodu, že nežiadala kontrolný znalecký posudok, avšak ak ho mala žiadať, prečo odvolací súd takýto návrh následne zamietol ako nadbytočný. V tomto smere nie je odôvodnenie krajského súdu podľa sťažovateľiek logické a vykazuje rozpory.

3.5 Krajský súd podľa sťažovateľiek napriek závažným výhradám a dôkazom, ktoré priamo odporujú záverom znalkyne, nenariadil kontrolné znalecké dokazovanie a tieto dôkazy opomenul vyhodnotiť obdobne ako súd prvého stupňa. Krajský súd sa podľa presvedčenia sťažovateľiek snažil problematické dokazovanie vyriešiť tak, že nariadil kolíznemu opatrovníkovi zisťovať názor dieťaťa, avšak ani v tomto prípade nepostupoval v súlade so zákonom, keď výsluch dieťaťa nenahrával, ale len interpretoval v písomnej správe. Podmienky pre vyhotovenie zvukového záznamu boli podľa sťažovateľiek splnené. Dôkaz preto nebol podľa názoru sťažovateľiek obstaraný zákonným spôsobom a súd naň nemohol prihliadať. Práve údajný názor maloletej bol podľa hodnotenia sťažovateľiek

základom pre zmenu rozsudku súdu prvého stupňa a nastavenie nového modelu striedavej osobnej starostlivosti, ktorá žiadnej zo strán nevyhovuje.

3.6 V rámci dokazovania matka maloletej podľa svojich slov rovnako doložila dôkazy o negatívnom vplyve realizácie striedavej osobnej starostlivosti na maloletú zhoršením prospechu, zdravotného stavu, zanedbávaním zo strany otca dieťaťa a najmä zdravotnej starostlivosti, prípravy do školy a negatívnym prežívaním novej rodinnej situácie, uzavretím manželstva a narodením nevlastnej sestry. Podľa sťažovateľiek krajský súd vyhodnotil tieto dôkazy ako nerelevantné s odvolaním sa na vyjadrenie samotnej maloletej. Podľa mienky sťažovateľiek súd sa nemôže uspokojiť len posúdením obsahu vyjadrenia bez ohľadu na jeho kontext a ďalšie faktory, ktoré tento názor utvárajú, a rezignovať na úlohu ochranu práv dieťaťa, najmä, ak názor dieťaťa nezískal sám, ale sprostredkovane spôsobom, ktorý odporuje zákonu.

3.7 Vzhľadom na uvedené je podľa záverov sťažovateľiek zrejmé, že postup súdu prvého stupňa a rovnako krajského súdu je v priamom rozpore s požiadavkami spravodlivého súdneho procesu, predovšetkým požiadavky bezpodmienečného rešpektovania procesných postupov, ktoré upravuje vedenie konania a jeho náležité odôvodnenie, ktoré si vyžaduje vysporiadanie so všetkými podstatnými námietkami, ktoré boli použité v konaní. Ani jeden zo súdov podľa sťažovateľiek nevyhodnotil námietky matky maloletej a odôvodnenie rozsudkov je nepresvedčivé, vnútorne rozporné a odporujúce pravidlám dokazovania.

4. Sťažovateľky navrhli vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil:

„1. Základné práva [REDAKOVANÉ] na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods.1 Ústavy SR, na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie, na ochranu proti neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy SR, na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 7 Charty základných

práv Európskej únie, postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní 13P/98/2015 porušené boli.

2. Základné práva maloletej [REDAKOVANÉ] na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods.1 Ústavy SR, na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie, na ochranu proti neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa č. 19 ods. 2 Ústavy SR, na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 7 Charty základných práv Európskej únie postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní 13P/98/2015 porušené boli.

3. Základné práva [REDAKOVANÉ] na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods.1 Ústavy SR, na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie, na ochranu proti neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa č. 19 ods. 2 Ústavy SR, na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 7 Charty základných práv Európskej únie, postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave v konaní 11CoP/87/2018 porušené boli.

4. Základné práva maloletej [REDAKOVANÉ] na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods.1 Ústavy SR, na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie, na ochranu proti neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa č. 19 ods. 2 Ústavy SR, na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 7 Charty základných práv Európskej únie postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave v konaní 11CoP/87/2018 porušené boli.

5. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave 11CoP/87/2018-646 zo dňa 2. apríla 2019 a rozsudok 11CoP/88/2018 zo dňa 2. apríla 2019 sa zrušuje a vracia Krajskému súdu v Bratislave na opätovné konanie.

6. [REDAKOVANÉ] sa priznáva nárok na primerané finančné zadostučinenie vo výške 5000 Eur, ktoré sú Okresný súd Bratislava a Krajský súd v Bratislave povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

7. Maloletej [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] sa priznáva nárok na primerané finančné zadostučinenie vo výške 5000 Eur, ktoré sú Okresný súd Bratislava a Krajský súd v Bratislave povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

8. Sťažovateľkám sa priznáva náhrada trov konania, ktorú sú Okresný súd Bratislava IV a Krajský súd v Bratislave povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne k rukám právnej zástupkyne Mgr. Evy Braxatorisovej do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu. “

II.

Ďalší postup ústavného súdu, vyjadrenia účastníkov konania, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľiek

II.1 Postup ústavného súdu

5. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 376/2019-17 z 5. decembra 2019 (ďalej aj „uznesenie o prijatí“) prijal ústavnú sťažnosť s výnimkou časti vzťahujúcej sa na odsek 3 výroku rozsudku krajského súdu č. k. 11 CoP 87/2018-646 z 2. apríla 2019 na ďalšie konanie.

5.1 Ústavný súd zároveň maloletej [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] uznesením o prijatí ustanovil v tomto konaní kolízneho opatrovníka Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, a to z dôvodu, že predmetom ústavnej sťažnosti je aj napadnutý rozsudok krajského súdu, kde v konaní pred krajským súdom boli v pozícii navrhovateľa a odporcu rodičia maloletej a išlo o konanie o návrhu matky maloletej na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej. Ústavný súd bol a stále je toto názoru, že v konaní pred

ústavným súdom by mohlo dôjsť pri prejednaní tejto časti ústavnej sťažnosti k rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletou.

Uvedené presvedčenie a právny názor ústavného súdu sa však týka iba časti ústavnej sťažnosti smerujúcej proti napadnutému rozsudku krajského súdu.

Čo sa týka napadnutého konania okresného súdu a napadnutého konania krajského súdu a s nimi spojeného namietania porušenia základného práva sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva sťažovateľiek na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tam ústavný súd z povahy veci pri prijímaní ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nevidel a dosiaľ nevidí konflikt medzi záujmami matky maloletej a záujmami samotnej maloletej. A tak v tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd akceptoval počas celého konania pred ústavným súdom o ústavnej sťažnosti zastupovanie maloletej ako sťažovateľky advokátkou, ktorú zastupovaním maloletej pred ústavným súdom poverila matka maloletej ako jej zákonná zástupkyňa, a zároveň ústavný súd akceptoval odôvodnenie príslušnej časti ústavnej sťažnosti spísanej a podanej advokátkou ako právnou zástupkyňou oboch sťažovateľiek v konaní pred ústavným súdom o tejto časti ústavnej sťažnosti (t. j. v tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd neprihliadal na stanovisko kolízneho opatrovníka a ani s ním v tejto časti ústavnej sťažnosti materiálne nekonal ako so zástupcom maloletej).

5.2 Ústavný súd si následne vyžiadal stanovisko kolízneho opatrovníka (pričom ústavný súd v zmysle už uvedeného prihliadal iba na časť vyjadrenia kolízneho opatrovníka týkajúcu sa napadnutého rozsudku krajského súdu a v časti ústavnej sťažnosti ktorej kolízny opatrovník formálne i materiálne zastupoval maloletú pred ústavným súdom), odporcov v konaní, otca maloletej ako zúčastnenej osoby v konaní pred ústavným súdom a repliku sťažovateľiek, resp. matky maloletej ako sťažovateľky.

5.3 Ústavný súd rozhodoval na základe súhlasu účastníkov konania s upustením od ústneho pojednávania v zmysle § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí, keďže od ústneho pojednávania nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.2 Vyjadrenie kolízneho opatrovníka

6. Kolízny opatrovník vo svojom vyjadrení č. BA4/SPODSK/SPO/2019/3498, 4 SDD 191/2012 z 27. decembra 2019 k ústavnej sťažnosti uviedol, že zotráva „na všetkých našich vyjadreniach pred Okresným súdom Bratislava IV, ako aj v odvolacom konaní pred Krajským súdom v Bratislave. Poukazujeme na našu správu zo dňa 27.2.2019, ktorá bola zasielaná Krajskému súdu v Bratislave. Podrobne je opísaný priebeh výkonu pohovoru s maloletou, ako aj vyjadrenie maloletej k prípadnému vyhotoveniu zvukovej nahrávky. Vzhľadom na rozumovú vyspelosť mal. [REDAKOVANÉ] sa plne s jej vyjadrením stotožňujeme a sme toho názoru, že odvolací súd rozhodol o striedavej starostlivosti oboch rodičov v súlade s jej stanoviskom, ako aj v súlade so závermi znaleckého dokazovania.“

6.1 Kolízny opatrovník maloletej považuje napadnutý rozsudok krajského súdu za správny a plne v záujme maloletej.

6.2 Kolízny opatrovník netrval v danej veci na ústnom pojednávaní pred ústavným súdom.

II.3 Vyjadrenie okresného súdu

7. Dňa 9. januára 2020 bolo ústavnému súdu doručené vyjadrenie okresného súdu ako odporcu v konaní sp. zn.1 SprV 261/2019 z 3. januára 2020.

7.1 Okresný súd v úvode svojho vyjadrenia uviedol chronológiu úkonov realizovaných v konaní sp. zn. 13 P 98/2015:

„- Návrh matky na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu doručený na súd dňa 22.04.2015

- Súd vyzval dňa 22.04.2015 matku na doloženie rodného listu maloletého dieťaťa do spisu

- Dňa 07.05.2015 súd vydal uznesenie č. k. 13P/98/2015-11, ktorým ustanovil kolízneho opatrovníka maloletému dieťaťu

- Dňa 13.05.2015 súd vytýčil pojednávanie na deň 18.08.2015

- *Dňa 26.06.2015 bolo súdu doručené vyjadrenie otca k návrhu matky (doručené matke a kolíznemu opatrovníkovi dňa 02.07.2015)*
- *Dňa 18.08.2015 sa konalo pojednávanie vo veci, ktoré bolo odročené na deň 19.11.2015*
- *Súd dňa 18.08.2015 vyzval základnú školu, ktorú maloleté dieťa navštevuje, na predloženie správy o maloletom dieťati*
- *Prostredníctvom podania doručeného súdu dňa 10.09.2015 otec založil do spisu súdom vyžiadané listiny (doručené matke prostredníctvom jej právneho zástupcu a kolíznemu opatrovníkovi dňa 08.10.2015)*
- *Dňa 27.10.2015 zaslal kolízny opatrovník súdu správu o maloletom dieťati*
- *Dňa 02.11.2015 súd vyzval otca na predloženie potvrdenia o príjme jeho manželky*
- *Dňa 05.11.2015 bola súdu doručená správa zo základnej školy, ktorú maloletá navštevuje*
- *Dňa 19.11.2015 sa konalo pojednávanie vo veci, ktoré bolo odročené na deň 10.03.2016*
- *Dňa 27.01.2016 bolo súdu doručené vyjadrenie otca (doručené matke prostredníctvom jej právneho zástupcu a kolíznemu opatrovníkovi dňa 15.02.2016)*
- *Dňa 04.02.2016 bolo súdu doručené vyjadrenie matky (doručené otcovi prostredníctvom jeho právneho zástupcu a kolíznemu opatrovníkovi dňa 15.02.2016)*
- *Dňa 07.03.2016 bola matka nahliadnuť do spisu*
- *Dňa 10.03.2016 sa konalo vo veci pojednávanie*
- *Uznesením č.k. 13P/98/2015-226 zo dňa 23.03.2016 súd nariadil znalecké dokazovanie a uložil účastníkom povinnosť zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania*
- *Dňa 07.04.2016 matka súdu doručila podanie (doručené otcovi prostredníctvom jeho právneho zástupcu a kolíznemu opatrovníkovi dňa 22.07.2016)*
- *Prostredníctvom podania doručeného súdu dňa 11.04.2016 matka podala odvolanie voči uzneseniu č. k. 13P/98/2015-226 zo dňa 23.03.2016 v časti výroku o zložení preddavku (posúdené podľa obsahu ako návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov)*
- *Dňa 11.04.2016 bolo doručené súdu podanie matky (doručené otcovi prostredníctvom jeho právneho zástupcu a kolíznemu opatrovníkovi dňa 22.07.2016)*

- Dňa 27.04.2016 bolo súdu doručené ďalšie podanie matky (doručené otcovi prostredníctvom jeho právneho zástupcu a kolíznemu opatrovníkovi dňa 22.07.2016)
- Dňa 29.04.2016 bola matka nahliadnuť do spisu
- Na základe výzvy súdu zo dňa 13.05.2016 matka súdu predložila tlačivo na oslobodenie od súdnych poplatkov v konaní dňa 06.06.2016
- Dňa 31.05.2016 matka súdu doručila podanie (doručené otcovi prostredníctvom jeho právneho zástupcu a kolíznemu opatrovníkovi dňa 22.07.2016)
- Súd zaslal dňa 13.05.2016 znalkyni spis za účelom vypracovania znaleckého posudku
- Dňa 10.06.2016 podala matka na súd návrh na nariadenie predbežného opatrenia
- Uznesením č. k. 13P/98/2015-327 zo dňa 22.06.2016 súd nepriznal matke oslobodenie od súdnych poplatkov
- Uznesením č. k. 13P/98/2015-329 zo dňa 22.06.2016 nariadil súd predbežné opatrenie. Dňa 06.07.2016 bola matka nahliadnuť do spisu
- Dňa 06.07.2016 znalkyňa súdu doručila vypracovaný znalecký posudok (doručený matke dňa 26.07.2016, otcovi prostredníctvom jeho právneho zástupcu a kolíznemu opatrovníkovi dňa 22.07.2016)
- Dňa 08.07.2016 bol otec nahliadnuť do spisu
- Dňa 11.07.2016 otec podal na súd odvolanie voči uzneseniu o predbežnom opatrení
- Dňa 11.07.2016 otec podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia
- Uznesením č. k. 13P/98/2015-384 zo dňa 18.07.2016 súd nariadil neodkladné opatrenie
- Súd doručil odvolanie otca voči uzneseniu o predbežnom opatrení kolíznemu opatrovníkovi dňa 22.07.2016 a matke dňa 26.07.2016 na vyjadrenie
- Otec bol dňa 28.07.2016 nahliadnuť do spisu
- Matka bola dňa 29.07.2016 nahliadnuť do spisu
- Dňa 01.08.2016 kolízny opatrovník doručil na súd vyjadrenie k odvolaniu otca voči predbežnému opatreniu (doručené matke dňa 08.09.2016 a otcovi prostredníctvom jeho právneho zástupcu dňa 06.09.2016)

- Dňa 09.08.2016 doručila matka na súd vyjadrenie k odvolaniu otca voči predbežnému opatreniu (doručené kolíznemu opatrovníkovi dňa 02.09.2016 a otcovi prostredníctvom jeho právneho zástupcu dňa 06.09.2016)

- Dňa 09.08.2016 doručila matka súdu vyjadrenie k znaleckému posudku. Dňa 29.09.2016 doručila matka súdu ďalšie vyjadrenie k odvolaniu otca voči predbežnému opatreniu

- Uznesením č. k. 11CoP/400/2016-408 zo dňa 30.09.2016 Krajský súd v Bratislave uznesenie súdu prvej inštancie o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia zmenil a rozhodol tak, že návrh matky zamietol (doručený otcovi prostredníctvom jeho právneho zástupcu a kolíznemu opatrovníkovi dňa 17.10.2016 a matke dňa 24.10.2016

- Dňa 14.10.2016 bol otec nahliadnuť do spisu

- Uznesením č. k. 13P/98/2015-416 zo dňa 18.10.2016 súd priznal znalkyni odmenu

- Dňa 24.10.2016 a dňa 28.10.2016 bol otec nahliadnuť do spisu

- Dňa 02.11.2016 podal otec návrh na nariadenie neodkladného opatrenia a ďalšie podanie

- Uznesením č. k. 13P/98/2015-426 súd nariadil neodkladné opatrenie

- Dňa 14.11.2016 bol otec nahliadnuť do spisu

- Matka dňa 14.12.2016 doručila súdu doplnenie návrhu o nové skutočnosti

- Dňa 22.12.2016 doručila matka súdu odvolanie voči uzneseniu o neodkladnom opatrení

- Dňa 05.01.2017 bol otec nahliadnuť do spisu

- Dňa 11.01.2017 bol spis predložený Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní voči neodkladnému opatreniu

- Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 11CoP/18/2017-447 zo dňa 19.01.2017 uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil (doručené otcovi prostredníctvom jeho právneho zástupcu a kolíznemu opatrovníkovi dňa 23.02.2017 a matke prostredníctvom jej právneho zástupcu dňa 28.02.2017)

- Dňa 27.01.2017 otec doručil súdu vyjadrenie k odvolaniu matky voči uzneseniu o neodkladnom opatrení

- Dňa 09.03.2017 matka súdu doručila sťažnosť proti uzneseniu o priznaní znalečného (doručená znalkyni dňa 24.07.2017 na vyjadrenie)

- Dňa 10.05.2017 matka súdu zaslala správu o realizácii neodkladného opatrenia (doručené kolíznemu opatrovníkovi dňa 10.07.2017 a otcovi prostredníctvom jeho právneho zástupcu dňa 11.07.2017)

- Na deň 17.07.2017 bolo vo veci nariadené pojednávanie (úprava zo dňa 13.06.2017)

- Dňa 19.06.2017 matka súdu doručila návrh na nariadenie neodkladného opatrenia (doručené kolíznemu opatrovníkovi dňa 10.07.2017 a otcovi prostredníctvom jeho právneho zástupcu dňa 11.07.2017)

- Dňa 29.06.2017 bolo súdu doručené vyjadrenie otca k návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia (doručené matke dňa 11.07.2017 a kolíznemu opatrovníkovi dňa 10.07.2017)

- Dňa 03.07.2017 doručila súdu znalkyňa vyjadrenie k sťažnosti matky proti uzneseniu o priznaní znalečného a vyúčtovanie k vykonanému úkonu

- Dňa 10.07.2017 doručila súdu matka prepis telefonického hovoru otca s maloletým dieťaťom

- Dňa 11.07.2017 matka doručila súdu podanie o zdravotnom stave maloletého dieťaťa

- Dňa 12.07.2017 matka doručila súdu vyjadrenie k vyjadreniu znalkyne

- Dňa 17.07.2017 sa vo veci konalo pojednávanie

- Uznesením č. k. 13P/98/2015-507 zo dňa 17.07.2017 súd konanie o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia zastavil

- Rozsudkom č. k. 13P/98/2015-512 zo dňa 17.07.2017 súd rozhodol vo veci samej

- Dňa 27.07.2017 bola matka nahliadnuť do spisu

- Dňa 04.09.2017 matka súdu doručila odvolanie voči rozsudku prostredníctvom emailu (dňa 11.09.2017 osobne podané na súd)

- Odvolanie matky bolo doručené na vyjadrenie kolíznemu opatrovníkovi dňa 19.09.2017 a otcovi prostredníctvom jeho právneho zástupcu dňa 20.09.2017

- Vyjadrenie otca bolo doručené kolíznemu opatrovníkovi na oboznámenie dňa 16.10.2017 a matke prostredníctvom jej právneho zástupcu na vyjadrenie dňa 27.10.2017

- Uznesením č. k. 13P/98/2015-558 zo dňa 21.11.2017 súd sťažnosť matky proti uzneseniu o priznaní znalečného znalkyni zamietol

- Uznesením č. k. 13P/98/2015-560 zo dňa 21.11.2017 súd priznal znalkyni znalečné za ďalšie úkony v konaní

- Uznesením č. k. 13P/98/2015-563 zo dňa 21.11.2017 uložil súd účastníkom povinnosť zaplatiť trovy konania

- Emailom zo dňa 20.12.2017 matka prostredníctvom svojej právnej zástupkyne doručila súdu odvolanie voči uzneseniu o uloženej povinnosti zaplatiť trovy konania (osobne podané na súd dňa 02.01.2018)

- Odvolanie matky proti uzneseniu o uloženej povinnosti zaplatiť trovy konania bolo doručené otcovi prostredníctvom jeho právneho zástupcu a kolíznemu opatrovníkovi dňa 15.01.2018 na vyjadrenie

- Dňa 13.02.2018 bol spis predložený Krajskému súdu v Bratislave za účelom rozhodnutia o odvolaní matky voči rozsudku aj voči uzneseniu o trovách konania

- Krajský súd v Bratislave nariadil vo veci na deň 13.02.2019 pojednávanie

- Dňa 01.03.2019 doručil kolízny opatrovník súdu správu o vykonanom pohovore s maloletým dieťaťom

- Krajský súd v Bratislave odročil pojednávanie na deň 02.04.2019

- Dňa 19.03.2019 doručil otec súdu vyjadrenie vo veci

- Na pojednávaní dňa 02.04.2019 Krajský súd v Bratislave rozhodol rozsudkom č. k. 11CoP/87/20 18-646 tak, že v časti zverenia maloletého dieťaťa rozsudok súdu prvej inštancie zmenil, vo zvyšku v časti úpravy styku počas letných prázdnin a preberania a odovzdávania maloletého dieťaťa rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a vo výroku o výživnom rozsudok zrušil a vrátil na ďalšie konanie

- Uznesením č. k. 11CoP/88/20 18-647 zo dňa 15.04.2019 Krajský súd v Bratislave uznesenie súdu prvej inštancie o náhrade trov konania potvrdil

- Súd prvej inštancie doručil predmetné uznesenia kolíznemu opatrovníkovi dňa 30.04.2019, matke prostredníctvom jej právnej zástupkyne dňa 20.05.2019 a otcovi prostredníctvom jeho právneho zástupcu dňa 03.05.2019

- Súd nariadil vo veci pojednávanie na deň 22.10.2019 (úprava zo dňa 10.07.2019) za účelom rozhodnutia o výživnom na maloleté dieťa

- Prostredníctvom podania doručeného súdu dňa 16.10.2019 otec súdu predložil rozpis jeho príjmov a výdavkov na maloleté dieťa

- Dňa 22.10.2019 sa vo veci konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené za účelom oboznámenia sa účastníkov s predloženými podaniami matky aj otca (matka predložila súdu podanie na pojednávaní) s tým, že kolízny opatrovník založí do spisu svoje stanovisko k navrhovanému riešeniu matkou za uvedené obdobie so zohľadnením stanoviska otca, prípadne s pomocou pohovoru s maloletým dieťaťom

- Dňa 04.11.2019 kolízny opatrovník súdu doručil vyjadrenie vo veci

- Dňa 02.01.2020 bolo nariadené pojednávanie na termín 11.02.2019.“

7.2 Podľa okresného súdu je pravdou, že dĺžka uvedeného konania nie je optimálna, najmä s prihliadnutím na predmet konania a na špecifický režim, ktorým sa toto konanie riadi, avšak po uvážení všetkých okolností je toho názoru, že okresný súd v danej veci nespôsobil prietahy, ktoré by sa dali označiť za zbytočné. Zastáva názor, že koná plynule, a vzhľadom na potrebu vykonania znaleckého dokazovania a viaceré podané návrhy na nariadenie predbežného opatrenia a neodkladných opatrení, ako aj na podané sťažnosti a odvolania, ktoré smerovali proti takmer všetkým rozhodnutiam prvostupňového súdu, je dĺžka trvania predmetného konania podľa mienky okresného súdu primeraná.

7.3 Podľa okresného súdu vzhľadom na okolnosti prípadu, spolu s prihliadnutím na správanie účastníkov konania v označenej právnej veci, v napadnutom konaní nedošlo podľa jeho mienky k súdnym prietahom, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné. Navrhuje preto, aby ústavný súd rozhodol tak, že základné práva sťažovateľiek postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 P 98/2015 porušené neboli.

7.4 Okresný súd v závere súhlasil s upustením od ústneho pojednávania v konaní pred ústavným súdom v tejto veci.

II.4 Vyjadrenie krajského súdu

8. Listom sp. zn. 1 SprV 546/2019 z 15. januára 2020 doručeným ústavnému súdu 20. januára 2020 sa k ústavnej sťažnosti vyjadril krajský súd ako odporca v konaní.

8.1 Krajský súd uviedol, že súdny spis sp. zn. 11 CoP 87/2018 bol predložený krajskému súdu 13. februára 2018 z dôvodu podania odvolania matkou.

8.2 Krajský súd ďalej poukázal na skutočnosť, že v dôsledku sústavného a vysokého nápadu v oddelení 11 CoP (50 vecí mesačne) bol 31. januára 2019 určený termín pojednávania na 12. marec 2019. Pojednávanie bolo podľa krajského súdu odročené na 2. apríl 2019, keď bolo vo veci rozhodnuté. Súdny spis bol podľa slov krajského súdu následne 24. apríla 2019 vrátený okresnému súdu na ďalšie konanie.

8.3 Krajský súd ďalej uviedol, že senát 11 CoP je dlhodobo zaťažený vysokým nápadom vecí, ktoré sa vybavujú priebežne podľa poradia. Podľa vyjadrenia krajského súdu odvolací súd po prvom úkone konal plynulo, bez prietahov.

8.4 Krajský súd doplnil, že netrvá vo veci na ústnom pojednávaní v konaní pred ústavným súdom.

II.5 Vyjadrenie zúčastnenej osoby

9. Listom doručeným ústavného súdu 13. januára 2020 sa k ústavnej sťažnosti vyjadril otec maloletej [REDAKOVANÉ] ako zúčastnená osoba (§ 33 ods. 1 v spojení s § 126 zákona o ústavnom súde) v konaní pred ústavným súdom.

9.1 Podľa názoru otca sťažovateľka (matka maloletej) sa nesťažuje oprávnene, lebo neberie do úvahy, že súdy upravili vzťahy účastníkov konania neodkladným opatrením 10. novembra 2016 a toto uznesenie sa podľa otca maloletej ukázalo plne funkčné a účastníci sa ním riadili až do rozhodnutia krajského súdu.

9.2 Teda otec maloletej považoval podľa jeho slov stav, ktorý nastal po označenom rozhodnutí, za stabilizovaný, a tým, že aj matka dieťaťa toto rozhodnutie akceptovala aj dodržiavala, otec maloletej považoval rozhodnutie za funkčné, preto nezdial názor sťažovateľky na činnosť súdu.

9.3 K veci otec maloletej dodáva, že je hlboko presvedčený, že rozhodnutia súdov v merite vecí sú správne a, ako aj denná prax ukazuje, plne v súlade so záujmom maloletej dcéry. Dcéra podľa slov otca maloletej prosperuje a je šťastná, má oboch rodičov a funkčné zázemie.

II.6 Replika sťažovateľky (matky maloletej)

10. Ústavnému súdu bola 23. februára 2020 doručená replika sťažovateľky (matky maloletej).

10.1 Podľa sťažovateľky krajský súd uvádza na svoju obranu, že senát eviduje vysoký nápad vecí a že po prvom úkone konal bez priet'ahov. K prvému tvrdeniu sťažovateľka uvádza, že táto obrana neobstojí s poukazom na medzinárodné štandardy uplatňovania dohovoru, keď nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť súdne konanie, ho nezbavuje zodpovednosti za zbytočné priet'ahy v súdnom konaní, rovnako tak okolnosti spočívajú v nedostatočnom personálnom zabezpečení súdov (pozri I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06, III. ÚS 17/02).

10.2 Ďalej sťažovateľka k vyjadreniu okresného súdu uvádza, že pokiaľ ide o návrhy na vydanie predbežných opatrení, okresný súd rozhodoval len o dvoch návrhoch, pričom sťažovateľka nevidí žiaden dôvod, pre ktorý by tieto návrhy mali spôsobiť priet'ahy v konaní, keď ich účelom bola dočasná úprava vzťahov medzi účastníkmi, ktoré súdy nezamietli ako nedôvodné. Išlo podľa sťažovateľky o relevantnú obranu v konaní, ktorá smerovala k legitímnemu cieľu.

10.3 Okresný súd podľa sťažovateľky aj v súčasnosti postupuje vo veci neefektívne. Pojednávanie nariadené na 11. február 2020 telefonicky len hodinu pred jeho začatím podľa sťažovateľky zrušil z dôvodu, že nemá k dispozícii spis, i keď v prejednaní veci mu nič nebránilo. Obsah podaní vzťahujúcich sa na túto časť konania má nielen elektronicky, ale pred zaslaním spisu ústavnému súdu si mohol podľa sťažovateľky relevantné časti spisu aj skopírovať.

10.4 Pokiaľ ide o námietky využitia opravných prostriedkov, sťažovateľka dodáva, že takisto nie sú dôvodom na ospravedlnenie dĺžky konania, a to v súlade s ustálenou praxou ústavného súdu.

10.5 Sťažovateľka ďalej upozornila, že zoznam úkonov okresného súdu obsahuje aj nahliadanie do spisu účastníkmi, čo nie je možné považovať za úkony, ktoré by mali akýkoľvek vzťah k dĺžke konania. Rovnako z prehľadu podľa sťažovateľky vyplýva, že jednotlivé úkony nevykonával okresný súd bezodkladne. Podľa sťažovateľky termín pojednávania 11. februára 2020 bol nariadený až na základe doručenia ústavnej sťažnosti a potom, keď bez zákonného dôvodu odročil predchádzajúce pojednávanie na neurčito. Ani dnes nie je podľa tvrdenia sťažovateľky vo veci stanovený termín pojednávania, teda porušovanie práv účastníkov trvá.

10.6 Konanie, ktoré trvá 5 rokov, ak sa týka otázky, kto a v akom rozsahu bude zabezpečovať osobnú starostlivosť maloletého dieťaťa a ako budú zabezpečené jeho hmotné potreby, nie je bezodkladné, a preto nespĺňa záruky, ktoré garantuje dohovor.

10.7 Ďalej sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd zrušil uznesenie, ktorým ustanovil kolízneho opatrovníka pre maloletú, pretože podľa sťažovateľky tento orgán v záujme maloletej nekoná. Naopak, svojou podľa slov sťažovateľky nezákonnou činnosťou – výsluchom realizovaným v rozpore s procesnými ustanoveniami – sám založil vady konania a zasiahol do práv maloletej na spravodlivý proces a ochranu súkromného a rodinného života. Vyjadrenie opatrovníka popiera podľa sťažovateľky dôvodnosť ústavnej sťažnosti a znemožňuje nápravu týchto väd, keď tvrdí, že postup a rozhodnutia súdov sú zákonné a vecne správne. Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd na vyjadrenie kolízneho opatrovníka neprihliadal, pretože odporuje záujmom maloletej v tomto konaní, a považoval matku maloletej, resp. zvolenú advokátku za oprávnenú konať za maloletú ako splnomocnenú zástupkyňu, ktorá ústavnú sťažnosť v jej mene podala. Sťažovateľka sa pritom odvoláva aj na prax ústavného súdu v predchádzajúcich obdobiach.

10.8 K vyjadreniu otca maloletej sťažovateľka uvádza, že to, že matka dodržovala právoplatné a vykonateľné rozhodnutia súdov, nie je argument potvrdzujúci správnosť rozhodnutí. Sťažovateľka sa podľa jej slov prirodzene snažila o zabezpečenie istoty a funkčnosti každodenného života dieťaťa a prispôsobenie sa situácii danej rozhodnutím súdu. Opačný postup by podľa slov sťažovateľky viedol len k eskalácii a nútenému výkonu rozhodnutia, čomu sa snažila predísť. To však podľa slov sťažovateľky neznamená, že sa

s rozhodnutiami stotožňuje. Naopak, proti všetkým rozhodnutiam sa sťažovateľka podľa jej vyjadrenia bránila zákonnými prostriedkami a napokon aj touto ústavnou sťažnosťou brojí proti spôsobu a obsahu rozhodovania súdov oboch stupňov. Preto je podľa presvedčenia sťažovateľky postoj otca maloletej nelogický a jeho tvrdenia týkajúce sa maloletej len odzrkadľujú jeho vlastné záujmy, nie však skutočnosť.

10.9 Podľa sťažovateľky stav právnej istoty nebol dosiahnutý a pomery v rodine nie sú usporiadané takmer polovicu života maloletej. Takýto výsledok je nielen v rozpore so zárukami spravodlivého procesu, ako ho garantuje dohovor, ale predstavuje nereparovateľnú ujmu na právach týkajúcich sa nedotknuteľnosti súkromného a rodinného života oboch sťažovateľiek.

10.10 Tým, že ani zrušenie rozhodnutia o starostlivosti neumožní návrat veci do pôvodného stavu, je podľa mienky sťažovateľky potrebné, aby sa táto ujma prejavila vo výške finančného zadosťučinenia, ktorú považuje preto za primeranú a v súlade s praxou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“).

10.11 Súčasne sťažovateľka oznámila, že na ústnom prejednaní ústavnej sťažnosti netrvá.

III.

Relevantná právna úprava

11. Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie. Štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

Podľa čl. 7 charty každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a komunikácie.

Podľa čl. 47 charty každý, koho práva a slobody zaručené právom Únie sú porušené, má za podmienok ustanovených v tomto článku právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom.

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

IV.1 K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým konaním okresného súdu a napadnutým konaním krajského súdu

12. Predmetom konania pred ústavným súdom v tejto časti bolo posúdenie, či napadnutým konaním okresného súdu a napadnutým konaním krajského súdu došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľiek na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich vecí v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

13. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1

dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

13.1 Účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov vymedzil ústavný súd vo svojej skoršej judikatúre tak, že „účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu“ (II. ÚS 26/95). Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je príkazom pre všetky štátne orgány na také konanie, ktoré vytvára právnu istotu pre subjekty práva. Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zákonodarca zabezpečuje prostredníctvom procesno-právnych inštitútov, ktoré sú štátne orgány vrátane všeobecných súdov povinné efektívne a vecne správne využívať.

13.2 Je však prirodzené a ústavný súd to už vo svojej judikatúre zdôraznil, že každé namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, pričom ústavný súd akcentuje tri základné kritériá v súvislosti s namietanými prietahmi v konaní pred všeobecnými súdmi: zložitosť veci, správanie účastníkov konania a postup súdu (porov. napr. I. ÚS 3/00 alebo I. ÚS 7/02). Medzi kritériá, na ktoré ústavný súd tiež prihliada pri svojom rozhodovaní, patrí aj predmet sporu v posudzovanom konaní a význam sporu pre sťažovateľa (porov. napr. II. ÚS 32/02 alebo I. ÚS 19/00). Napokon ústavný súd taktiež prihliada v konkrétnom prípade na čas trvania konania (porov. napr. I. ÚS 92/97), resp. na celkovú dĺžku konania (porov. napr. III. ÚS 123/02). Obdobne i EŠLP vo vzťahu k právu na prejednanie veci v primeranej lehote v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru skúma primeranosť lehoty (reasonable time) konania v rámci konkrétnych okolností prípadu, aplikujúc pritom štyri základné kritériá pre posúdenie primeranosti danej lehoty: zložitosť veci, správanie sťažovateľa, postup štátnych orgánov a význam sporu pre sťažovateľa (pozri napr. Sürmeli v. Nemecko, č. 75529/01, rozhodnutie EŠLP z 8. 6. 2006, bod 128; Frydlander v. Francúzsko, č. 30979/96, rozhodnutie EŠLP z 27. 6. 2000, bod 43).

14. V rámci prerokovania ústavnej sťažnosti si ústavný súd vyžiadala spis okresného súdu sp. zn. 13 P 98/2015 a po jeho naštudovaní ústavný súd pristúpil, zohľadňujúc

konkrétne okolnosti prípadu, k aplikácii už uvedených základných kritérií, na ktoré ústavný súd prihliada.

14.1 Po posúdení chronológie konania pred okresným súdom a krajským súdom v právnej veci sťažovateľiek ústavný súd konštatuje, že pokiaľ ide o zložitosť veci (právnú a skutkovú) v konaní pred krajským súdom, ústavný súd je toho názoru, že právna vec sťažovateľiek je štandardnou rodinnoprávnou vecou týkajúcou sa starostlivosti o maloletých, a to tak po skutkovej stránke, ako aj po právnej stránke. Napokon ani okresný súd alebo krajský súd vo svojom vyjadrení nepoukázali na skutkovú alebo právnu zložitosť predmetnej veci.

14.2 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľiek (ich zástupcu) v preskúvanom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priet'ahom. Prípadné zbytočné priet'ahy v napadnutom konaní okresného súdu a krajského súdu teda neboli vyvolané správaním sťažovateľiek. Sťažovateľky v priebehu konania (opakovanie) využili právne prostriedky ochrany ich práv podaním relevantných opravných prostriedkov, ktoré nemožno hodnotiť ako zneužitie práva. Slovom, sťažovateľky nekonali v rámci konania okresným súdom a krajským súdom spôsobom, ktorým by došlo k predĺženiu celkovej doby konania pred okresným súdom a krajským súdom, ktoré by mohlo byť pričítané sťažovateľkám.

14.3 Napokon sa ústavný súd zaoberal napadnutým konaním okresného súdu a krajského súdu, a to z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov v konaní.

14.3.1 Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že 4 roky a 3 mesiace celkového trvania konania na dvoch stupňoch, po ktorých je rodinnoprávná vec týkajúca sa starostlivosti o maloletú stále právoplatne neskončená a prejednávaná okresným súdom, je už samo osebe znepokojivé.

14.3.2 Nesvedčí garanciam práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, že krajský súd musel rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o výživnom zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Z toho dôvodu nebola vec sťažovateľiek v čase

podania ústavnej sťažnosti právoplatne skončená, hoc ide o citlivú vec starostlivosti o maloletých, pri ktorých sú všeobecné súdy povinné postupovať v súlade s najlepším záujmom maloletého dieťaťa. Tento nedostatok v postupe ide jasne na účet okresného súdu a možno mu pričítať zodpovednosť za vznik takýchto zbytočných prietahov v konaní.

14.3.3 Obdobná výčitka smeruje aj proti krajskému súdu. Krajský súd bol v posudzovanej veci bez akýchkoľvek zákonných dôvodov absolútne nečinný v čase odo dňa predloženia spisu krajskému súdu pre účely rozhodnutia o odvolaní matky voči rozsudku okresného súdu aj voči jeho uzneseniu o trovách konania 13. februára 2018 až do nariadenia pojednávania vo veci na 13. február 2019, t. j. celý jeden rok.

14.3.4 Opísaný postup, resp. nečinnosť krajského súdu v napadnutom konaní, nekorešponduje s garanciami základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

14.3.5 Na tomto mieste ústavný súd v súvislosti s argumentáciou krajského súdu vyplývajúcou z jeho vyjadrenia, v zmysle ktorého „v dôsledku sústavného a vysokého nápadu v oddelení 11 CoP (50 vecí mesačne) bol dňa 31. januára 2019 určený termín pojednávania na deň 12. marca 2019... Krajský súd ďalej uviedol, že senát 11 CoP je dlhodobo zaťažený vysokým nápadom vecí, ktoré sa vybavujú priebežne podľa poradia“, rešpektujúc svoju predchádzajúcu judikatúru, konštatuje, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (porov. napr. IV. ÚS 43/06 alebo IV. ÚS 73/07). Systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti nemožno pripisovať na ľarchu účastníkom súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na zvýšený nápad vecí v príslušnej agende súdu a obmedzené personálne kapacity súdu (porov. napr. mutatis mutandis I. ÚS 119/03, z novšej judikatúry

m. m. III. ÚS 399/2010). Inak povedané, chronická preťaženosť všeobecných súdov nemôže ospravedlniť neprimeranú dĺžku konania pred týmito súdmi (porov. Klein v. Nemecko, č. 33379/96, rozhodnutie ESLP z 27. 7. 2000, bod 43).

15. Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie ich veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým konaním okresného súdu a napadnutým konaním krajského súdu tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu v bode 1.

15.1 Ústavný súd zároveň v súlade s čl. 127 ods. 2 druhou vetou ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázal okresnému súdu (ktorý v čase rozhodovania ústavného súdu vec sťažovateľiek prejednáva) vo veci napadnutého konania konať bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku nálezu).

IV.2 K namietanému porušeniu zvyšných označených ústavných práv napadnutým rozsudkom krajského súdu

16. Sťažovateľka (matka maloletej) namieta, že napadnutý rozsudok (i) nezohľadňuje sťažovateľkou predložené dôkazy, (ii) opiera sa len o jeden sťažovateľkou spochybnený znalecký posudok a že (iii) krajský súd sa nezaoberal negatívnym vplyvom realizácie striedavej osobnej starostlivosti na maloletú. Kolízny opatrovník maloletej, naopak, považuje napadnutý rozsudok krajského súdu za spravodlivý a v súlade s najlepším záujmom maloletej.

17. Ústavný súd konštatuje, že v súčasnosti existuje široká zhoda – a to aj v medzinárodnom práve – na podpore myšlienky, že pri rozhodovaní príslušných orgánov verejnej moci týkajúceho sa detí musí byť ich najlepší záujem prvoradým hľadiskom rozhodovania.

17.1 Uvedené potvrdzuje v priestore Európskej únie aj napr. Charta základných práv Európskej únie, kde podľa čl. 24 ods. 2 „*pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi*

verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa“.

17.2 Záujem dieťaťa sa skladá z dvoch častí. Na jednej strane stojí dikcia, že puto dieťaťa s jeho rodinou musí byť zachované, s výnimkou prípadov, keď sa rodinné prostredie ukázalo ako obzvlášť nevhodné. Z toho vyplýva, že rodinné väzby môžu byť prerušené len vo veľmi výnimočných prípadoch a je potrebné urobiť všetko pre zachovanie osobných vzťahov. Na druhej strane je v záujme dieťaťa zabezpečiť jeho rozvoj v zdravom prostredí a rodičia nesmú profitovať z takých opatrení alebo krokov, ktoré by v konečnom dôsledku poškodzovali zdravie a zdravý vývoj dieťaťa (porov. Neulinger and Shuruk v. Švajčiarsko, č. 41615/07, rozsudok Veľkej komory ESĽP zo 6. 7. 2010, bod 136; Elsholz v. Nemecko, č. 25735/94, rozsudok Veľkej komory ESĽP z 13. 7. 2000, bod 50; Maršálek v. Česká republika, č. 8153/04, rozsudok ESĽP zo 4. 4. 2006, bod 71).

17.3 V tomto ohľade platí aj pre rozhodovanie súdov, že prijaté opatrenia musia sledovať najlepší záujem dieťaťa. Povinnosť aplikačnej praxe sledovať pri rozhodovaní konkrétnej veci týkajúcej sa detí ich najlepší záujem, vyplýva okrem iného aj z čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa.

17.4 Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

17.5 Ústavný súd v súvislosti s čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa odkazuje na svoje uznesenie sp. zn. II. ÚS 596/2014 z 30. septembra 2014 (publikované v Zbierke nálezov a uznesení ústavného súdu 2014 pod č. 57/2014), v ktorom uviedol, že na úrovni doktríny medzinárodného práva, ako aj na úrovni samotnej Organizácie Spojených národov prevládol (dnes už konštantný) právny názor, že medzi články Dohovoru o právach dieťaťa, ktoré upravujú všeobecné zásady/princípy (general principles) Dohovoru o právach dieťaťa (a nie sú teda priamo vykonateľné, ale je potrebné tieto zásady inkorporovať do príslušnej vnútroštátnej legislatívny a aplikačnej praxe) možno zaradiť okrem iného aj čl. 3 Dohovoru

o právach dieťaťa (pozri Hodgkin, R. – Newell, P. Implementation Handbook for the Convention on the Rights of the Child. Fully revised third edition. Ženeva : UNICEF Regional Office for Europe, 2007, pp. 39, 83, 158; k tomu porov. aj Committee on the Rights of the Child: General Comment No. 5, CRC/GC/2003/5, body 19, 20 a 22). Ustanovenie čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je všeobecnou proklamáciou (princípom), ktorý je zmluvný štát povinný inkorporovať do svojho právneho poriadku a orgány aplikácie práva sú povinné tento princíp zohľadňovať pri aplikácii príslušných vnútroštátnych normatívnych právnych aktov.

17.6 Tento princíp bol v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky transponovaný (explicitne, ako aj implicitne) do jednotlivých noriem napr. Civilného mimosporového poriadku (porov. napr. čl. 4, § 38, § 117, § 119, § 146 ods. 1, § 365 a nasl. a ďalšie), alebo aj zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“) (porov. napr. čl. 5, § 23 ods. 2, § 24 ods. 2 a 4, § 44 ods. 4 a ďalšie). Na ústavnej úrovni sa princíp povinnosti prihliadať na najlepší záujem dieťaťa (maloletého) v konaní pred všeobecným súdom spája najmä so základným právom dieťaťa (maloletého) na súkromie podľa čl. 16 ods. 2 ústavy, na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života v zmysle čl. 19 ods. 2 ústavy, právom na rodičovskú výchovu a starostlivosť podľa čl. 41 ods. 4 ústavy, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, so základným právom dieťaťa (maloletého), aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohlo vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

17.7 Podľa § 24 ods. 2 zákona o rodine ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.

Podľa § 24 ods. 4 zákona o rodine súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa

na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

17.8 V prípade, keď súdy rozhodujú o úprave styku rodičov s dieťaťom, je nutné vychádzať z toho, že právom oboch rodičov je v zásade rovnakou mierou sa o dieťa starať a podieľať sa na jeho výchove, s čím korešponduje i právo samotného dieťaťa na starostlivosť oboch rodičov. Rozhodnutím súdu by tomuto dieťaťu malo byť umožnené stýkať sa s oboma rodičmi v takej miere, aby bol postulát rovnakej rodičovskej starostlivosti čo najviac naplnený. Takéto usporiadanie vzťahov je spravidla vždy v „najlepšom záujme dieťaťa“, pričom odchýlky od tohto princípu musia byť odôvodnené ochranou nejakého iného, dostatočne silného legitímneho záujmu, pričom konkrétne skutočnosti, o ktoré sa tento záujem opiera, musia byť v danom konaní preukázané (porov. nálezy Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 2298/15 – bod 16, I. ÚS 3216/13, II. ÚS 3765/11).

17.9 Pre dosiahnutie spravodlivého rozhodnutia o úprave styku rodičov s dieťaťom v zmysle premís popísaných v predchádzajúcom bode je potrebné zo strany konajúceho súdu (resp. zainteresovaných orgánov verejnej moci) zohľadniť viaceré konkrétne kritériá. Ide predovšetkým o tieto 4 kritériá:

(1) existencia pokrvného puta medzi dieťaťom a o jeho zverenie do starostlivosti usilujúcimi osobami,

(2) miera zachovania identity dieťaťa a jeho rodinných väzieb v prípade jeho zverenia do starostlivosti tej ktorej osoby,

(3) schopnosť osôb usilujúcich o zverenie dieťaťa do starostlivosti zaistiť jeho vývoj a fyzické, vzdelávacie, emocionálne, materiálne a iné potreby,

(4) pranie dieťaťa [porov. 52 a nasl. Všeobecného komentára č. 14 Výboru pre práva dieťaťa č. 14 z 29. 5. 2013 o práve dieťaťa na to, aby jeho najlepší záujem bol prvoradým hľadiskom (General comment No. 14 on the right of the child to have his or her best

interests taken as primary consideration), 2003, CRC/C/GC/14; k tomu porov. aj nálezy Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2482/13 a I. ÚS 1554/14].

18. Krajský súd napadnutý rozsudok o zverení maloletej do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov odôvodnil poukazom (i) na znalecké dokazovanie, (ii) na názor a pranie maloletej zisťovaný v konaní pred súdom, keď si maloletá sama priala striedavú osobnú starostlivosť a prejavila pozitívny vzťah k oboj rodičom, (iii) na vyjadrenie kolízneho opatrovníka, (iv) na skutočnosť vyplývajúcu z dokazovania, a síce, že obaja rodičia majú vytvorené vhodné podmienky pre zdravý psychický a fyzický vývin maloletej, pričom pri odôvodňovaní napadnutého rozsudku krajský súd pracoval s princípom najlepšieho záujmu dieťaťa a aplikovateľnými a príslušnými právnymi normami.

18.1 Podľa ústavného súdu dôvody, na ktorých krajský súd postavil napadnutý rozsudok, možno považovať za legitímne, relevantné a ústavne aprobovateľné.

18.2 Krajský súd v napadnutom rozsudku preukázal a odôvodnil, že zverenie maloletej do osobnej striedavej starostlivosti nebude zásadným spôsobom vplývať negatívne na dieťa. Ústavný súd zároveň dodáva, že pre dieťa a jeho budúcnosť má veľký význam práve obdobie, keď musí plniť svoje školské a ďalšie povinnosti a keď je viac ako inokedy potrebné, aby sa do jeho výchovy zapojili obaja rodičia tak, aby dieťa mohlo čo najviac ťažiť zo znalostí, skúseností a výchovných a pedagogických schopností oboch rodičov, a nie len jedného z nich. Možnosť väčšieho zapojenia oboch rodičov do výchovy dieťaťa v období, keď sú na neho kladené zvýšené nároky a keď dieťa musí spoločne s rodičmi prekonávať rôzne prekážky a riešiť problémy, má význam i pre prehĺbenie vzájomných citových väzieb medzi nimi a tiež vedie rodičov k zodpovednosti za budúcnosť dieťaťa. Nejde teda iba o právo oboch rodičov podieľať sa na výchove svojho dieťaťa, ale tiež o sledovanie jeho „najlepšieho záujmu“, keď široký styk s oboma rodičmi aj počas školského roku bude pre dieťa prínosom a obohatením. Je to priestor pre širšiu socializáciu dieťaťa, pre spoznanie odlišného prostredia („rozšírenie obzoru“), pre rozšírenie možností pre mimoškolské aktivity.

18.3 Ústavný súd ďalej konštatuje, že krajský súd veľmi správne kládol dôraz na vyjadrenie maloletej o tom, že súhlasí so striedavou osobnou starostlivosťou oboch rodičov, ktorú si už v minulosti v určitých intervaloch vyskúšala. Aj podľa ústavného súdu matka maloletej nepreukázala a neposkytla žiadne presvedčivé (legitímne) argumenty, ktorými by reagovala na zistenia krajského súdu týkajúce sa vôle maloletej a jej vôle byť zverená do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, resp. týkajúce sa zmysluplnosti a vhodnosti striedavej osobnej starostlivosti.

18.4 Krajský súd tak podľa ústavného súdu vychádzal zo zisteného skutkového stavu a z vykonaných dôkazov, ktoré preukazujú spôsobilosť oboch rodičov zabezpečiť maloletej vhodné, zdravé, stabilné a podnetné výchovné prostredie.

18.5 Ústavný súd je toho názoru, že krajský súd napadnutým rozsudkom neporušil zvyšné označené ústavné práva sťažovateľiek a na tomto základe rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výrokovej časti tohto nálezu.

V.

Finančné zadosťučinenie

19. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

19.1 Sťažovateľky požadovali priznať finančné zadosťučinenie vo výške 5 000 eur pre každú zo sťažovateľiek, pričom poukázali najmä na to, že: „Žiadame Ústavný súd SR, aby priznal primerané finančné zadosťučinenie, pretože následky nesprávneho postupu súdov závažným a neodčiniteľným spôsobom zasiahli do života sťažovateľov, ktorí sú v stave permanentnej právnej neistoty ohľadom ich postavenia a rodinné vzťahy nie sú dosiaľ riadne usporiadané a upravené. Len vyslovenie porušenie práv nie je dostatočnou satisfakciou márne uplynutého času. Ako čiastočnú satisfakciu spôsobenej ujmy na jej právach sťažovateľa žiadajú nielen rozhodnutie o porušení ich práv, ale aj priznanie náhrady nemajetkovej ujmy a trov právneho zastúpenia.“

19.2 Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľky. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať im aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na dĺžku napadnutých konaní a na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľiek, považuje za primerané vo výške 1 500 eur pre každú zo sťažovateľiek. Ústavný súd pritom prihliadol aj na to, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie nemajetkovej ujmy, nie prípadná náhrada škody (porov. napr. II. ÚS 67/03).

19.3 Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

19.4 Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu v bode 3.

VI.

Trovy konania

20. Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľiek, ktoré im vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním ich osôb (ďalej len „trovy právneho zastúpenia“) advokátkou Mgr. Evou Braxatorisovou, advokátska kancelária, Trenčianska 17, Bratislava (ďalej len „advokát“), v konaní pred ústavným súdom (bod 4 výroku tohto nálezu).

20.1 Ústavný súd konštatuje, že predmet sporu pred ústavným súdom nie je možné oceniť peniazmi. Ústavný súd vo veci sťažovateľiek viedol jedno konanie na základe jednej ústavnej sťažnosti podanej sťažovateľkami. Ústavný súd preto pri priznaní úhrady trov právneho zastúpenia vychádzal z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 2 a § 16 ods. 3 vyhlášky

Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

20.2 Ústavný súd priznal sťažovateľkám úhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby v roku 2019 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) a za 1 úkon právnej služby v roku 2020 (podanie repliky).

20.3 Podľa Štatistického úradu Slovenskej republiky bola v 1. polroku roka 2018 (§ 1 ods. 3 vyhlášky) priemerná mesačná mzda v hospodárstve Slovenskej republiky 980 eur (z toho jedna šestina v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky sa rovná sume 163,33 eur a jedna stotina v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky sa rovná sume 9,80 eur). Za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2019 patrí odmena v sume 163,33 eur, preto trovy právneho zastúpenia pre jednu sťažovateľku v roku 2019 za dva úkony právnej služby predstavujú sumu 326,66 eur. Táto základná sadzba tarifnej odmeny sa znižuje o 50 % (§ 13 ods. 2 vyhlášky), pretože išlo o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb, t. j. znižuje sa na sumu 163,33 eur za dva úkony právnej služby v roku 2019 v prípade jednej sťažovateľky.

Podľa Štatistického úradu Slovenskej republiky bola v 1. polroku roka 2019 (§ 1 ods. 3 vyhlášky) priemerná mesačná mzda v hospodárstve Slovenskej republiky 1 062 eur (z toho jedna šestina v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky sa rovná sume 177 eur a jedna stotina v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky sa rovná sume 10,62 eur). Za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2020 patrí odmena v sume 177 eur, preto trovy právneho zastúpenia pre jednu sťažovateľku v roku 2020 za jeden úkon právnej služby predstavuje sumu 177 eur. Táto základná sadzba tarifnej odmeny sa znižuje o 50 % (§ 13 ods. 2 vyhlášky), pretože išlo o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb, t. j. znižuje sa na sumu 88,50 eur za jeden úkon právnej služby v roku 2020 v prípade jednej sťažovateľky.

20.4 Ústavný súd priznal úhradu trov právneho zastúpenia 2 sťažovateľkám za 2 úkony právnej služby v roku 2019 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky v sume 326,66 eur (2 sťažovateľky x 163,33 eur za dva úkony právnej služby v roku 2019 v prípade jednej sťažovateľky) a 2 x režijný paušál v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky spolu v sume 39,20 eur [2 sťažovateľky x 19,60 eur (2 x režijný paušál po 9,80 eur)].

Ústavný súd ďalej priznal úhradu trov právneho zastúpenia 2 sťažovateľkám za 1 úkon právnej služby v roku 2020 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky v sume 177 eur (2 sťažovateľky x 88,50 eur za jeden úkon právnej služby v roku 2020 v prípade jednej sťažovateľky). Ústavný súd k tomu priznal 1x režijný paušál v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky spolu v sume 21,24 eur (2 sťažovateľky x jeden režijný paušál po 10,62 eur).

20.5 Podľa zoznamu daňových subjektov registrovaných pre DPH vedeného Finančným riaditeľstvom Slovenskej republiky nie je advokátka sťažovateľiek daňovým subjektom registrovaným pre DPH.

20.6 Ústavný súd tak priznal sťažovateľkám úhradu trov právneho zastúpenia spolu v sume 564,10 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. apríla 2020

Ľuboš Szigeti
predseda senátu